

plerumque contraria voluntati, prorsus insipienter abnuitur. Qui enim se volens mori lethaliter percutit, moritur etsi nolit. Item qui volens fecit peccatum, nolens habet peccatum; volens impudicus, nolens reus: eo quippe nolente peccatum manet, quo nolente non fieret. Ac per hoc, et non potest esse sine voluntate peccatum, quia non fit nisi voluntate, et potest esse sine voluntate peccatum, quia manet etiam sine voluntate, quod factum est voluntate: et est jam necessitas etiam sine voluntate, quam fecit voluntas sine necessitate. Nam et ille qui dicit, « Non quod volo ago, certe secundum vos necessitate consuetudinis premitur¹: » hanc autem necessitatem, ne liberum auferatis arbitrium, eum sibi voluntate fecisse contenditis: et tale aliquid in natura humana factum esse non creditis, ut ex voluntate primi hominis, de quo est origo humani generis, fieret necessitas peccati originalis in posteris. Ecce illa quæ impossibilia proponebas, in vi consuetudinis facta sunt possible, quæ non frustra dicta est a quibusdam secunda natura. Dixeras, « Nos absurdus aliquid dicere, quam qui nivem nigram esse dicebat, ut peccatum conditionem suam sua conditione perdat, et sit absque hoc, sine quo non posse esse definitum est. » Nonne conditionem suam sua conditione perdit, ut per vim consuetudinis fiat sine voluntate, cum consuetudo non facta sit nisi voluntate? Nonne rei huius natura fructibus suis negatur? quandoquidem consuetudo fructus est voluntatis, quoniam ex voluntate gignitur; quæ tamen id quod agit, negat se agere voluntate. Dicit, quod « Contrarium sit necessitas et voluntas, ita ut se mutua impugnatione consumant: » inde nos arguens, quod « Alterum alterius subdamus effectui, dicentes necessitatem de fructibus voluntatis exortam: »

¹ Rom. vii, 15.

cum videas necessitatem consuetudinis fructum esse manifestissimum voluntatis. Nonne, quod tibi impossibile visum est, « Sua se voluntas multiplicatione delevit, et statum proprium operata mutavit, » quæ multiplicata necessitatem consuetudinis fecit; si voluntatem necessitas, te auctore, consumit? Si autem non consumit, profecto in homine mole consuetudinis presso simul esse possunt et iustitiæ voluntas et peccati necessitas. Quoniam, « Velle adjacet mihi¹, » professio est voluntatis: « Perficere autem bonum non invenio, » confessio est necessitatis. Tu vero dixisti « Voluntatem et necessitatem simul esse non posse; » cum cernas simul eas esse cum concordant, simul esse cum pugnant. Illud porro ridiculum est, quod pro impossibili posuisti, « Nihil, dicens, obtusius, imo furiosius cogitari, ut postquam cœpit voluntas esse, voluntas esse desierit: » quasi non hoc fiat, cum homo quando cœperit male aliquid velle, mox eum pœnitet et desinit velle. Verumtamen talia loquens, « Contorto, ut dicis, gutture me cogis annuere nullum in parvulis esse peccatum: » cum tu nec contorto gutture abrumpas vinculum catholicæ veritatis, quo nisi ei consentias, miserrime strangularis.

CIV. JUL. • Quod vero addidisti, Per unum hominem peccatum intravit in mundum, ut hic ostensum est inconvenientissime collocatum, ita in secundo libro quemadmodum intelligatur expositum est. Sed jam, præsentis disputatione suppleta, libet acutissimam retractare sententiam, sic enim inquis, « Per unum hominem peccatum intravit in mundum et per peccatum mors; et ita » in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccaverunt². » Per unius illius voluntatem malam omnes in

¹ Rom. vii, 18. — ² Id. v, 12.

eo peccaverunt¹, quando omnes ille unus fuerunt, de quo propterea singuli originale peccatum traxerunt. Tunc, inquis, peccaverunt, quando omnes ille unus fuerunt. Hoc autem jam ad Marcellinum te scripsisse signaveram²: quo testimonio convinceris, animarum traducem de Manichæi specialiter visceribus acceptum³ (cujus in tertio libro sententias inserui) credere atque complecti. Quod certe tam deforme est, ut tu illud cum significes, nequaquam tamen audeas profiteri. Sed hoc nos in præsentī interim differamus, quod et prioris assertoris sui obscenitate, et sequentis, id est, tuo pavore jugulatur. Illud autem in præsentī dispicere juvat, quanta in disputando perturbatione jacteris, Ais quippe: Per unius illius voluntatem malam omnes in eo peccaverunt, quando omnes ille unus fuerunt. Si omnes ille unus fuerunt, quomodo per voluntate millius malam omnes peccaverunt; cum isti omnes, quos in illo fuisse dicis, sua potuerint voluntate peccare? Imo, ut retorqueamus, ille infelicior cunctis, qui solus portat invidiam, cum omnes in illo secundum tuum dogma deliquerint. Habuerunt ergo parvuli voluntatem, non solum antequam nascerentur, verum antequam proavi eorum generarentur; et usi sunt electionis arbitrio, prius quam substantiæ eorum semina conderentur. Cur itaque metuis dicere, in eis tempore conceptuum suorum esse liberam voluntatem, qua peccatum non trahant naturaliter, sed sponte committant; si credis eos hodie conceptos, ante tot sæcula habuisse sensum, judicium, efficientiam voluntatis? Quod quidem in libris quos ad Marcellini nomen edidisti, non dubitasti ponere; plane ad ostendendum qua amentia teneantur inimici Dei. Ibi enim ita ais: Qui parvuli in Adam peccaverunt, ut ei similes

¹ Lib. 2. de Nupt. et Conc. c. 5.—² Lib. 1. de Peccatorum Merit. c. 10. et lib. 3. c. 7.—³ Forte acceptam.

crearentur¹. Quo quid mendacius, amentius, et spurcius potuit insonare, quam ante peccaverunt, ut crearentur? Id est, faciendo meruerunt, ut possent esse qui aliquid operarentur; et antiquior eorum fuit actio, quam substantia. Quæ commenta, Orgiis et Thyrsis aptiora quam litteris, indicasse sufficiat. Inde ergo manavit ista responsio, qua dicis, Omnes in eo peccaverunt, quando ille unus omnes fuerunt, de quo singuli peccatum originale traxerunt. Hic enim laborandum non est, ut doceamus, cum voluntas opus personæ sit, voluntatem ante personam, cujus voluntas est, esse non posse: sed illud potissimum intelligi volo, quia nec secundum hanc opinionem est originale peccatum. Nam si omnes ibi fuerunt qui peccaverunt, nihil traxerunt de originali malo, quia id universi suis studiis perpetrarunt. Sradux ergo peccati non solum catholica veritate destruitur, verumetiam patroni sui argumentis omnibus: quod quidem habet mendaciorum natura, ut non servet simulandi concinentiam, sed verecundiæ prodiga, et alieni appetens, in universis quæ usurpaverit detegatur. »

AUG. Per unum hominem, in quo omnes peccaverunt, in mundum intrasse peccatum, dixit Apostolus, intellexit Ambrosius: sed eadem verba apostolica in suum perversum sensum conatur pervertere Julianus. Cur ei non ipse potius respondet Ambrosius? Audi ergo, Juliane: « Omnes, inquit, in Adam moriuntur; quia per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors, et ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccaverunt: illius ergo culpa mors omnium est. Audi adhuc aliud: Fuit, inquit, Adam, et in illo fuimus omnes; periit Adam, et omnes in illo perierunt². » Huic dic, si audes, quod una anima propria voluntate peccante,

¹ Lib. 1, cap. 10.—² Ambros. in Luc. c. 4. et l. 7. in Luc. c. 15.

non potuerunt perire tot animæ nondum habentes proprias voluntates. Argue de origine animarum cunctationem meam, quia non audeo docere vel affirmare quod nescio: profer tu de hujus rei tam profunda obscuritate quod placet; dum tamen fixa et inconcussa sit ista sententia, quia illius unius culpa mors omnium est, et in illo omnes perierunt; unde venit novissimus Adam quærere et salvare quod perierat. Huic dic, « Et isti ergo sua voluntate peccaverunt, quos in illo periisse dicis, qui sua voluntate peccavit ¹. »

Sed poterat Ambrosius hoc intelligere, quod tu non potes, non hoc dici propter arbitrium singulorum, sed propter originem seminis, unde omnes futuri erant: secundum quam originem omnes in illo uno erant, et hi omnes unus ille erant, qui in se ipsis nulli adhuc erant. Secundum originem seminalem, etiam Levi in lumbis patris sui Abraham fuisse dicitur, quando a Melchisedech decimatus est Abraham: unde et ipse Levi tunc decimatus ostenditur, non in se ipso, sed in illo in cujus fuit lumbis: nec voluit, nec noluit decimari; quoniam nulla ejus voluntas erat, quando secundum substantiam suam nec ipse adhuc erat; et tamen secundum rationem seminis, non mendaciter, nec inaniter dictum est, quod ibi fuit, et decimatus est. Unde ab hac decimatione filiorum Abraham, qui erant in lumbis ejus, quando Melchisedech sacerdoti decimas dedit, ille solus sacerdos exceptus est, cui dictum est, « Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech ²: Qui licet si etiam ipse secundum carnem semen Abraham, eo quod virgo Maria, de qua carnem sumpsit, ex ipso semine propagata est: non tamen est obnoxius eidem semini, qui virili non est conceptus ex semine, liber a nexu seminatricis concupiscentiæ. Non jam ergo

¹ Luc. xv, 10. — ² Psal. cix, 4.

Ambrosio, sicut dicebam, sed illi dic qui scripsit ad Hebræos, atque ait, « Et, sicut oportet dicere propter Abraham et Levi accipiens decimam decimatus est; adhuc enim in lumbis patris sui fuit, cum ei occurrit Melchisedech ¹. » Huic calumniare cæca loquacitate, et dic si audes, Cum pater Abraham voluntate sua fuerit decimatus, quomodo potuit per illius voluntatem decimari, hoc est decimas dare Levi, cujus voluntas nulla erat, quia omnino ipse nondum erat? Ea ratione quippe, vel potius hoc errore dicis et nobis: Cum primus homo voluntate peccaverit, quomodo potuerunt per ejus voluntatem simul in illo peccare, qui suam nondum habebant, quia per substantiam suam nulli adhuc erant? Imo desine vana garrere, et omnes qui nondum nati nihil per proprias voluntates agere poterant boni vel mali, in uno potuisse peccare, in quo per rationem seminis erant, quando ille propria voluntate peccatum illud grande peccavit, naturamque in se vitiavit, mutavit, obnoxiauit humanam; excepto uno homine qui ex ipso quidem semine non tamen seminali ratione procreatus est, si potes, intellige; si non potes, crede.

CV. JUL. « Post hanc vero responsonem aliud ubi a me pulsatus fuerat diluere conatur. Ego quippe postquam de parvulorum voluntate requisiveram, secutus sum: Sed negas hoc, id est, voluntatem peccatricem inesse nascentibus, et dicis tamen esse sub diabolo parvulos nec dissimulas per quid eos degere sub potestate illius arbitris: ais quippe, Quia de sexus utriusque commixtione nascuntur, sub adversaria sunt potestate. Dictorum ejus itaque testimonio patuit, ob hoc illum parvulos dæmoni vindicare, quia de sexus utriusque fuerant commixtione prognati; per quod docui, illum nuptias quæ a Deo ins-

¹ Hebr. vii, 9.

titutæ sunt, quæ sine commixtione esse non possunt, diabolo mancipasse. »

AUG. Hoc nulla ratione docere potuisti, quamvis fueris multa contentione conatus : quod possunt videre, qui legunt et tuas calumnias, et refutationes meas.

¶ CVL. JUL. « Hoc ergo nunc sibi proponit, et præmittit interrogationem meam. » Dicis ergo, inquit, ideo illos esse sub diabolo, quia de sexus utriusque commixtione nascuntur ¹ : « Ad quod qualem satisfactionem referat, audiamus. » Dico, inquit, plane propter delictum illos esse sub diabolo : ideo autem expertes non esse delicti, quia de illa commixtione sunt nati, quæ sine pudenda libidine non potest etiam quod honestum est operari : dixit hoc etiam beatissimæ memoriæ Ambrosius. « O calamitosam hominis pravitatem ! o intentionem nefandam ! o falsitatem erubescendam !

AUG. Exclama, exclama quantum potes : adde exclamationibus tuis, o bia ². Homo quippe innocens, vim pateris, ut Manichæum dicere cogaris Ambrosium. Absit, inquis, ut dicam. Cur quæso ? An hic ostendis quanta sit fortitudo liberi arbitrii, quando tantam vim pateris ut dicas, nec tamen dicis. Cur ergo me dicis, quod illum esse non dicis, cum hoc ille tanto ante dixerit, quod ego nunc dico, atque in hac sententia propter quam Manichæum me dicis, mihi et illi sit causa communis ? An quoniam non invenis qua ex eas, iram quidem simulas, non tamen iratus sed turbatus exclamas ? Verum in ipsis exclamationibus tuis audio : « O calamitosam hominis pravitatem ! Quia videlicet homo sum calamitosus et pravus, qui consentire eligo Ambrosio : essem vero beatus et rectus, si eligerem consentire Juliano. Audio : O intentionem nefandam ! » Intentio quippe nostra nefanda

¹ Aug. lib. 2. de Nupt. et Conc. c. 3. — ² ὀβία, o vis.

est, quia opponimus Ambrosium Juliano : esset autem fanda, si Julianum præponeremus Ambrosio. Sed quid est quod audio tertiam exclamationem tuam : O falsitatem erubescendam ! » Falsam-ne dicis esse Ambrosii sententiam, id est, quod falsum ipse senserit ? an eam nos illi falso tribuere, cum hoc ipse non senserit, neque id omnino quod eum nos dixisse dicimus dixerit ? an eam nos non intelligendo, falsum opinari de illa, cum ipsa sit vera ? Sed non tam contumeliose de Ambrosio loqueris, ut illi viro erubescendam tribueres falsitatem. Nos vero eam composuisse, et quod ab illo prolata fuerit finxisse, non ausus es dicere : tam multis enim doctoris illius nota sunt scripta, ut in hoc abruptum te præcipitare timueris. Tam vero aperta est ista sententia, ut non acutus qui hanc intellexerit, sed superfluum videri possit qui exponendam putaverit. Denique ut quod dico possit attendi, verba ipsa beatissimi catholici antistitis et hic ponam. Ait ergo ille, ille cujus fidem et purissimum in Scripturis sensum, Pelagius vester dicit ¹, ne inimicum quidem ausum fuisse reprehendere ; cum de nativitate Domini loqueretur, ideo et quasi homo per universa tentatus est, et in similitudine hominum cuncta sustinuit : sed quasi de spiritu natus abstinuit a peccato. Omnis enim homo mendax, et nemo sine peccato nisi unus Deus. Servatum est igitur, inquit, ut ex viro et muliere, id est, per illam corporum commixtionem nemo videatur expertus esse delicti ; qui autem expertus delicti, expertus etiam hujusmodi conceptionis. Cum igitur hoc et Ambrosium dixisse non neges, et planum atque apertum esse perspicias, quid est quod clamas. « O falsitatem erubescendam ! » Cui quæso erubescendam, illi-ne an mihi ? Si illi, vide cui sis contumeliosus : si mihi, vide quam sis calumniosus. Sed hoc, inquis, etiam tu

¹ Pelag. lib. 3. de Libero Arbitrio, Ambros. in Isaï.

dicis. Dico plane, quia verum est : quod si tu verum esse non putas, cur in una eademque sententia, quam dicit ille, dico ego, non est Manichæus ille, sed ego? Quanto justius hic nos exclamamus, O erubescendam personarum acceptionem! quæ te procul dubio erubescere cogeret, nisi in tua persona frons ori tuo similis esset.

CVII. JUL. « Huncine audere dicere se damnatorem non esse conjugii, et tanto scelere illudere auribus imperitis, ut a Manichæi se dicat recessisse consortio, qui commixtionem sexuum, qui operam nuptiarum, qui affectionem et sensum parentum in regno diaboli multiplici professione constituit; atque ad hæc inventa Manichæi adjutorium sui acuminis jungens, pronuntiat quidem diabolicam commixtionem, eamque esse et opere et carne conjugum, ac propter eam deputat regno diaboli, absolutis tamen operatoribus, innocentes. Ita utique Deo semper infestus, diabolico, sicut dicit, per libidinem servientes tuetur.

AUG. Erras, et tibi consentientes mittis alios in errorem : non serviunt diabolo per libidinem, qui filiorum procreandorum causa utuntur conjugum corpore, ut generentur regenerandi. Nec ideo tamen defenditur libidinis malum : sed defenduntur qui bene utuntur malo. Est enim et mali usus bonus. Nam et ipsius Satanæ in Scripturis sanctis reperiuntur utilitates, manente ejus scilicet vituperatione, laude vero utentis malo bene.

CVIII. JUL. « Parvulos vero, quos a Deo fieri dicit, dominio addicit inimici, sicque non opus dæmonis arguit, cujus ministros absolvit a culpa; sed opus Dei, ad quod diabolici muneris conscia voluptas non potuit pervenire. Conjugalis ergo operis criminator, sed libidinum expiator, impugnator innocentiae, et divinæ æquitatis infamator non timuit scribere : » Dico plane, ideo illos

esse sub diabolo, quia de illa commixtione sunt nati. « Quod sententiæ facinus cum nudatum videret, conatus illud aliqua auctoritate defendere, quam Scripturis proferre non poterat, subdidit etiam episcopum Ambrosium sensisse similiter. Non quidem mirum est quod criminatur et mortuos, cum criminatur innocuos. »

AUG. Quisquis hæc audit, quid te putat objicere nobis, nisi quod hæc sententia beatissimi Ambrosii quam posuimus, non sit ipsius, sed eam nos tanquam sit ipsius finxerimus? Nam et ego, cum hæc legerem, nihil te agere existimavi; sed posteaquam veni ad illa quæ adjungis, et hoc Ambrosium dixisse non abnuis, te potius horrendum criminatorem tanti illius doctoris inveni. Nam quidquid dicis in me, quoniam per commixtionem virilem mulierisque conceptum dico neminem expertem esse delicti, profecto etiam in illum dicis, qui hoc ante me dixit et scripsit. Ego autem cum te refellens et tibi resistens, assero parvulos propter originale delictum esse sub diabolo, nisi renascantur in Christo; non utique me solum, verum et Ambrosium, et alios socios ejus, ac fidei hujus participes atque doctores, universamque Christi Ecclesiam, quæ se hoc accepisse, hoc tenere, hoc fideliter credere, parvulorum baptizatorum exorcismo et exsufflatione testatur, a tua nefaria criminatione defendo.

CIX. JUL. « Quanto rectius diceres : Dixit hoc idem et Manichæus in Epistola ad Patricium. Dixit et in Epistola quam scripsit ad filiam Menoch, dixit et in aliis multis scriptis, quæ tu penitus imbibisti. Sed in consortium tuum Episcopum Mediolanensem conaris attrahere, et quia non potes habere præsidium, vis invenire solatium. »

AUG. Valde contra Manichæum est quod dixit Ambrosius. Nam Manichæus alienam mali naturam nobis dicit esse commixtam; Ambrosius autem prævaricatione

primi hominis nostram dicit esse vitiatam : in hac vero sententia de qua nunc agimus , nativitatem carnis Christi a cæterorum peccati carne discernens defendit Ambrosius , quam negat penitus Manichæus. Quod ergo credit Ambrosius , hoc et ego : quod autem Manichæus , nec ille , nec ego. Quid est quod tu niteris me separare ab Ambrosio , et conjungere Manichæo ? Nam si originale peccatum , non ex alienæ commixtione , sed ex nostræ depravatione naturæ dicere a nascentibus trahi , dogma est Manichæorum : hoc mecum dicit Ambrosius ; cur non ambos Manichæis conaris adjungere ? Si autem hoc Manichæorum dogma non est , sicut non est : hoc dico cum Ambrosio ; cur non ambos a Manichæis dignaris abjungere ? Cur ergo , ut dicis , « Episcopum Mediolanensem in consortium meum conor attrahere ; » cum me ab ejus consortio tu frustra coneris abstrahere ? Quid est quod dicis , « Quia non possum habere præsidium , velle me invenire solatium ? » Mihi cum Ambrosio , velis nolis , in fide catholica Christus commune præsidium est. Ideo plane est Ambrosius solatium meum , quia cum illo accipio convicium tuum : nec solum ipse me in hac causa plurimum consolatur , sed et Cyprianus , et Hilarius , aliique consimiles , quorum in me laceras catholicam fidem. Noli ergo invidere , quod Ambrosius , Cyprianus , et Hilarius solatia sunt injuriæ meæ : invitus enim videre compelleris , quantum intersit , quod Pelagius et Coelestius , et si quis est alius , solatia sunt damnationis tuæ.

Quid quod ostendo debellantem Manichæos pro catholica fide Ambrosium , et te in hoc certamine contra Ambrosium præbere Manichæis vel victis solatium , vel etiam resistentibus , quod est pejus , auxilium. Manichæi enim dicunt propriam mali esse substantiam atque naturam , bonæ Dei substantiæ naturæque coæternam ; im-

possibile enim est , aiunt , ut oriri possint mala de bonis : Ambrosius contradicit , et dicit : Ex bonis mala orta sunt ; non enim sunt mala , nisi quæ privantur bonis , per mala tamen factum est ut bona eminent : ergo indigentia boni radix malitiæ est¹. Tu inter hæc quid dicis ? « Rerum ratio non sinit , inquis , ut de bono malum , et de justo iniquum aliquid proferatur. » Hæc verba tua pro Manichæis adversus Ambrosium , ex illo præclaro opere , in quo libris quatuor uni meo voluisti respondere , posuimus². Si in hac controversia judex esses , profecto tua sententia victus a Manichæis diceretur Ambrosius. Et non erubescis , cum sis calumniator eorum , quos apertissime criminaris ; adulator eorum , quos ex obliquo pariter criminaris ; adjutor eorum , de quibus alios criminaris ?

CX. JUL. « Numquid legi Dei aut operi Dei scripta disputatorum præjudicant ? »

AUG. Hic jam incipis confiteri , hanc a nobis non esse confictam velut Ambrosii , sed vere esse sententiam ; quandoquidem sic te ab illo liberare conaris , ut dicas : « Numquid legi Dei aut operi Dei disputatorum scripta præjudicant ? » Sed perge , dic cætera quibus impudentior inimicus fidei catholicæ judicaris.

CXI. JUL. « Mihi interim abunde sufficit , etiam per hoc ipsum probaré , nusquam te in sacris Litteris legisse quod credis , quod tu in tali causa nihil præter Episcopi , quas dicis , dictiunculas protulisti : quibus si aliquid auctoratius potuisses offendere , ab his procul dubio temperasses. »

AUG. Qui legunt , videant , utrum ego divina testi-

¹ Ambros. lib. de Isaac et Anima , c. 7. jam citatus supra in priore opere cont. Jul. l. 1. c. 9. — ² Lib. 1. cont. Jul. c. 9.

monia non protulerim ; an a me prolata depravare frustra ipse conatus sis.

CXII. JUL. « Sed bene quod nos onere talium personarum prior levasti¹. Nam in libro quem ad Timasium contra liberum arbitrium texuisti, cum sanctus Pelagius venerabilium virorum tam Ambrosii quam Cypriani recordatus fuisset, qui liberum arbitrium in libris suis commendaverant, respondisti nulla te gravari auctoritate talium : ita ut diceres, eos processu vitæ melioris, si quid male senserant, expiasset. Tua tibi ad hoc relata sint, ut excitare de solis nominibus erubescas invidiam. Cæterum vel Ambrosii dicta, vel aliorum, quorum famam vestrorum nitimini maculare consortio, clara benignaque possunt ratione defendi. »

AUG. Tantam cæcitatem cordis tibi potuisse contingere, quis credit, nisi qui hæc legit? Tu dicis quod « Si aliquid auctoratus offendere, » id est, invenire « Potuissem, a disputatorum dictis, » vel sicut tu loqueris, « Dictiunculis, temperassem ; » et continuo tu ipse dicis, Pelagium, quem vocas sanctum, in defensione liberi arbitrii venerabiles viros Cyprianum et Ambrosium testes adhibuisse : nec attendis quemadmodum hoc dicendo redarguas magistrum tuum ipsamque hæresim vestram. Secundum tuam quippe sententiam, si aliquid Pelagius pro eo quod defendebat, auctoratus in scriptis canonicis invenisset, a disputatorum testimoniis temperasset. Quando ista diceres, nisi te ita perturbaret Ambrosius, ut adversarium subito Pelagius reperiret?

« Sed prior vos levavi, ut dicis, onere talium personarum, » Ambrosii videlicet, ejusque sociorum. Plane hoc onere ita premeris, ut non solum opprimaris, verum etiam conteraris, et fias pulvis quem projicit ventus a fa-

¹ Vide supra lib. de Natura et Gratia, c. 61.

cie terræ. Neque enim illi tot ac tanti et tam sancti clarique antistites Dei, Ecclesiæ catholicæ filii discendo, patres docendo, de peccato primi hominis eique obnoxia successione mortalium ita locuti sunt, ut alii ab aliis discreparent, aut eorum quisque a semetipso ; sed ita prorsus, ut eorum consensione atque constantia ; nec aliter esse de hac re sanctam Scripturam intelligendam, nec aliam putandam catholicam fidem, quisquis eos non hæretico animo legit, dubitare non possit. Quorum pondere jam ipse sic frangeris, ut eorum dicta quibus contradicis, « Clara benignaque ratione defendenda » susceperis. Audiamus ergo claram benignamque rationem : qua tua ratione si defenduntur ea dicta, cur mihi ex eis ingeruntur tua maledicta? Nam omnino, quæ in me detestaris et arguis, ipsa sunt, quæ in illorum disputatione defendis. Si autem non defenduntur, sed sub nomine defensionis astutius arguuntur ; absit ut ista clara et benigna sit ratio ; sed irrisoria potius adulatio, quæ ideo defensio vocatur, ne populorum catholicorum, a quibus iidem viri venerantur, tolerari non possit offensio.

CXIII. JUL. « Quia videlicet et simplicius quæpiam dixerint, et quodcumque aliud speculantes, non habuerint necessitatem a latere surgentibus quæstionibus obviandi. Cum enim crebro laudaverint conjugia, et nullam in corporibus affectionem a diabolo insertam putarint, nec regno diaboli divina opera, id est, naturæ membra subjecerint, sed et a Deo instituta conjugia ac benedictione donata, liberumque arbitrium, prout opportunitas attulit, explicarint ; humanum est, ut non stare in societate vestri sceleris judicentur, si in scripturis illorum aut ambigue, aut negligenter quæpiam locata deprehenditis. Quomodo enim non præjudicat Scripturis sanctis, quod

¹ Psal. 1, 4.